

Biyoistatistik

16

Bağımsız Grplarda Varyans Analizi **(Analysis of Variance = ANOVA)**

Varyans Analizi

(Analysis of Variance = ANOVA)

- Parametrik test niteliklerini taşıyan örneklem gruplarının sayısı ikiden fazla ise Student's-*t* testleri yerine varyans analizi testleri kullanılmalıdır:
 - Tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) (bağımsız gruptarda kullanılır),
 - İki yönlü varyans analizi,
 - Çok faktörlü denemelerin varyans analizi,
 - Tekrarlayan ölçümlerde varyans analizi (bağımlı gruptarda kullanılır).

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

- Örnek:
 - X bitkisinden elde edilen uçucu yağ ekstresinin sıçanlarda karbon tetra klorürle (CCl_4) oluşturulan akut karaciğer toksisitesi üzerine koruyucu etkisinin olup olmadığını AST ve ALT enzimleri (değişkenleri) yönünden araştıriz.

Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

- **Kullanılacak istatistik yönteminin bulunması:**
 - Ölçüm şekli: **sayısal**,
 - Denek sayısı 20'nin altında olduğu için One-Sample Kolmogorov-Smirnov testi uygulandı; $p>0.05$ bulunduğu için verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edildi..
 - Çalışma gruplarının bağımlı-bağımsız olması durumu:
 - **Bağımsız gruplar**.
 - Grup sayısı: **İkiden fazla grup**.

Kullanılacak test: **Bağımsız grplarda tek yönlü varyans analizi (One-way ANOVA)**

Çalışmanın Gruplarının Belirlenmesi (n=7)

- 1. Grup: SF (serum fizyolojik),
- 2. Grup: Olive oil (zeytin yağı),
- 3. Grup: EtOh (Etil alkol),
- 4. Grup: CCl₄,
- 5. Grup: CCl₄+Silibinin,
- 6. Grup: 0.25 mL/kg ekstre+CCl₄,
- 7. Grup: 0.50 mL/kg ekstre+CCl₄,
- 8. Grup: 1.00 mL/kg ekstre+CCl₄.

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

	Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure
1	grup	Numeric	8	2		{1,00, SF (seru	None	8	Right	Scale
2	ast	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
3	alt	Numeric	8	2		None	None	8	Right	Scale
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23										
24										
25										
26										
27										
28										

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											
26											

Untitled - SPSS Data Editor

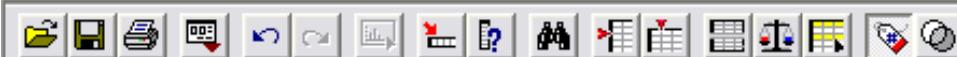
File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru ▾)	68,00	34,00									
2	SF (serum	76,00	41,00									
3	SF (serum	56,00	40,00									
4	SF (serum	89,00	39,00									
5	SF (serum	78,00	28,00									
6	SF (serum	65,00	32,00									
7	SF (serum	69,00	56,00									
8	Olive oil (ze	75,00	45,00									
9	Olive oil (ze	77,00	43,00									
10	Olive oil (ze	88,00	50,00									
11	Olive oil (ze	68,00	22,00									
12	Olive oil (ze	64,00	54,00									
13	Olive oil (ze	83,00	29,00									
14	Olive oil (ze	90,00	33,00									
15	Etil alkol	66,00	45,00									
16	Etil alkol	56,00	56,00									
17	Etil alkol	47,00	54,00									
18	Etil alkol	89,00	53,00									
19	Etil alkol	92,00	50,00									
20	Etil alkol	90,00	67,00									
21	Etil alkol	88,00	70,00									
22	CCl4	956,00	1554,00									
23	CCl4	978,00	1600,00									
24	CCl4	875,00	1764,00									
25	CCl4	679,00	990,00									
26	CCl4	800,00	900,00									
27	CCl4	783,00	1423,00									
28	CCl4	882,00	1209,00									
29	CCl4+Silibi	453,00	354,00									

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help



SPSS Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup

	grup	ast
1	SF (serum)	68,00
2	SF (serum)	76,00
3	SF (serum)	56,00
4	SF (serum)	89,00
5	SF (serum)	78,00
6	SF (serum)	65,00
7	SF (serum)	69,00
8	Olive oil (ze)	75,00
9	Olive oil (ze)	77,00
10	Olive oil (ze)	88,00
11	Olive oil (ze)	68,00
12	Olive oil (ze)	64,00
13	Olive oil (ze)	83,00
14	Olive oil (ze)	90,00
15	Etil alkol	66,00
16	Etil alkol	56,00
17	Etil alkol	47,00
18	Etil alkol	89,00
19	Etil alkol	92,00
20	Etil alkol	90,00
21	Etil alkol	88,00
22	CCI4	956,00
23	CCI4	978,00
24	CCI4	875,00
25	CCI4	679,00
26	CCI4	800,00
27	CCI4	782,00
		1422,00

Analyze menu open, showing the "Compare Means" submenu:

- Means...
- One-Sample T Test...
- Independent-Samples T Test...
- Paired-Samples T Test...
- One-Way ANOVA...

Page number 11 is visible in the bottom right corner.

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru	68,00	34,00												
2	SF (seru														
3	SF (seru														
4	SF (seru														
5	SF (seru														
6	SF (seru														
7	SF (seru														
8	Olive oil														
9	Olive oil														
10	Olive oil														
11	Olive oil														
12	Olive oil														
13	Olive oil														
14	Olive oil														
15	Etil alk	47,00	54,00												
16	Etil alk														
17	Etil alk	89,00	53,00												
18	Etil alk	92,00	50,00												
19	Etil alk	90,00	67,00												
20	Etil alk	88,00	70,00												
21	CCl4	956,00	1554,00												
22	CCl4	978,00	1600,00												
23	CCl4	875,00	1764,00												
24	CCl4	679,00	990,00												
25	CCl4	800,00	900,00												
26	CCl4	783,00	1423,00												
27	CCl4	882,00	1209,00												
28	CCl4+Silibi	453,00	354,00												
29	CCl4+Silibi	466,00	333,00												
30	CCl4+Silibi	243,00	245,00												
31	CCl4+Silibi	254,00	543,00												
32	CCl4+Silibi	231,00	378,00												

One-Way ANOVA

Dependent List: # grup # ast # alt

Factor:

OK Paste Reset Cancel Help

Contrasts... Post Hoc... Options...

12

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru	68,00	34,00								
2	SF (seru										
3	SF (seru										
4	SF (seru										
5	SF (seru										
6	SF (seru										
7	SF (seru										
8	Olive oil										
9	Olive oil										
10	Olive oil										
11	Olive oil										
12	Olive oil										
13	Olive oil										
14	Olive oil										
15	Etil alk	47,00	54,00								
16	Etil alk										
17	Etil alkol	89,00	53,00								
18	Etil alkol	92,00	50,00								
19	Etil alkol	90,00	67,00								
20	Etil alkol	88,00	70,00								
21	CCl4	956,00	1554,00								
22	CCl4	978,00	1600,00								
23	CCl4	875,00	1764,00								
24	CCl4	679,00	990,00								
25	CCl4	800,00	900,00								
26	CCl4	783,00	1423,00								
27	CCl4										

One-Way ANOVA

Dependent List:

- # ast
- # alt

Factor:

- # grup

OK Paste Reset Cancel Help

Contrasts... Post Hoc... Options...

Options... is highlighted with a red box.

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru	68,00	34,00													
2	SF (ser															
3	SF (ser															
4	SF (ser															
5	SF (ser															
6	SF (ser															
7	SF (ser															
8	Olive oi															
9	Olive oi															
10	Olive oi															
11	Olive oi															
12	Olive oi															
13	Olive oi															
14	Olive oi															
15	Etil alk															
16	Etil alk															
17	Etil alkoli	47,0														
18	Etil alkol	89,0														
19	Etil alkol	92,0														
20	Etil alkol	90,0														
21	Etil alkol	88,0														
22	CCI4	956,0														
23	CCI4	978,0														
24	CCI4	875,00	1764,00													
25	CCI4	679,00	990,00													
26	CCI4	800,00	900,00													
27	CCI4	783,00	1423,00													
28	CCI4	882,00	1209,00													
29	CCI4+Silibi	453,00	354,00													
30	CCI4+Silibi	466,00	333,00													
31	CCI4+Silibi	243,00	245,00													
32	CCI4+Silibi	254,00	543,00													
33	CCI4+Silibi	231,00	378,00													
34	CCI4+Silibi	328,00	465,00													
35	CCI4+Silibi	330,00	446,00													

One-Way ANOVA

Dependent List: ast, alt

OK Paste Reset Cancel Help

Statistics

Descriptive

Fixed and random effects

Homogeneity of variance test

Brown-Forsythe

Welch

Means plot

Missing Values

Exclude cases analysis by analysis

Exclude cases listwise

Data View Variable View SPSS Processor is ready 14 23:38

Başlat Microsoft PowerPoint ... Untitled - SPSS Data ... 23:38

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru	68,00	34,00													
2	SF (ser															
3	SF (ser															
4	SF (ser															
5	SF (ser															
6	SF (ser															
7	SF (ser															
8	Olive oi															
9	Olive oi															
10	Olive oi															
11	Olive oi															
12	Olive oi															
13	Olive oi															
14	Olive oi															
15	Etil alk															
16	Etil alk															
17	Etil alk	47,0														
18	Etil alk	89,0														
19	Etil alk	92,0														
20	Etil alk	90,0														
21	Etil alk	88,0														
22	CCl4	956,0														
23	CCl4	978,0														
24	CCl4	875,00	1764,00													
25	CCl4	679,00	990,00													
26	CCl4	800,00	900,00													
27	CCl4	783,00	1423,00													
28	CCl4	882,00	1209,00													
29	CCl4+Silibi	453,00	354,00													
30	CCl4+Silibi	466,00	333,00													
31	CCl4+Silibi	243,00	245,00													
32	CCl4+Silibi	254,00	543,00													
33	CCl4+Silibi	231,00	378,00													
34	CCl4+Silibi	328,00	465,00													
35	CCl4+Silibi	330,00	446,00													

Data View Variable View

SPSS Processor is ready

15

Başlat Microsoft PowerPoint ... Untitled - SPSS Data ... 23:38

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

One-Way ANOVA

Dependent List:

- # ast
- # alt

Factor:

- # grup

OK Paste Reset Cancel Help

Contrasts... Post Hoc... Options...

47,00 54,00

89,00 53,00

92,00 50,00

90,00 67,00

88,00 70,00

956,00 1554,00

978,00 1600,00

875,00 1764,00

679,00 990,00

800,00 900,00

783,00 1423,00

882,00 1209,00

453,00 354,00

466,00 333,00

243,00 245,00

254,00 543,00

231,00 378,00

328,00 465,00

330,00 446,00

Data View Variable View SPSS Processor is ready 16 23:39

Başlat Microsoft PowerPoint ... Untitled - SPSS Data ...

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru	68,00	34,00											
2	SF (ser													
3	SF (ser													
4	SF (ser													
5	SF (ser													
6	SF (ser													
7	SF (ser													
8	Olive oi													
9	Olive oi													
10	Olive oi													
11	Olive oi													
12	Olive oi													
13	Olive oi													
14	Olive oi													
15	Etil a													
16	Etil a													
17	Etil alkol													
18	Etil alkol													
19	Etil alkol													
20	Etil alkol													
21	Etil alkol													
22	CCI4	555,00	1554,00											
23	CCI4	978,00	1600,00											
24	CCI4	875,00	1764,00											
25	CCI4	679,00	990,00											
26	CCI4	800,00	900,00											
27	CCI4	783,00	1423,00											
28	CCI4	882,00	1209,00											
29	CCI4+Silibi	453,00	354,00											
30	CCI4+Silibi	466,00	333,00											
31	CCI4+Silibi	243,00	245,00											
32	CCI4+Silibi	254,00	543,00											
33	CCI4+Silibi	231,00	378,00											
34	CCI4+Silibi	328,00	465,00											
35	CCI4+Silibi	330,00	446,00											

Data View Variable View

SPSS Processor is ready

17

Başlat Microsoft PowerPoint ... Untitled - SPSS Data ... 23:40

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru	68,00	34,00											
2	SF (ser													
3	SF (ser													
4	SF (ser													
5	SF (ser													
6	SF (ser													
7	SF (ser													
8	Olive oi													
9	Olive oi													
10	Olive oi													
11	Olive oi													
12	Olive oi													
13	Olive oi													
14	Olive oi													
15	Etil a													
16	Etil a													
17	Etil alkol													
18	Etil alkol													
19	Etil alkol													
20	Etil alkol													
21	Etil alkol													
22	CCI4	555,00	1554,00											
23	CCI4	978,00	1600,00											
24	CCI4	875,00	1764,00											
25	CCI4	679,00	990,00											
26	CCI4	800,00	900,00											
27	CCI4	783,00	1423,00											
28	CCI4	882,00	1209,00											
29	CCI4+Silibi	453,00	354,00											
30	CCI4+Silibi	466,00	333,00											
31	CCI4+Silibi	243,00	245,00											
32	CCI4+Silibi	254,00	543,00											
33	CCI4+Silibi	231,00	378,00											
34	CCI4+Silibi	328,00	465,00											
35	CCI4+Silibi	330,00	446,00											

Data View Variable View SPSS Processor is ready 18 23:41

Başlat Microsoft PowerPoint ... Untitled - SPSS Data ... 23:41

Untitled - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

1 : grup 1

	grup	ast	alt	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1	SF (seru	68,00	34,00													
2	SF (ser															
3	SF (ser															
4	SF (ser															
5	SF (ser															
6	SF (ser															
7	SF (ser															
8	Olive oi															
9	Olive oi															
10	Olive oi															
11	Olive oi															
12	Olive oi															
13	Olive oi															
14	Olive oi															
15	Etil a															
16	Etil a															
17	Etil alkol	47,00	54,00													
18	Etil alkol	89,00	53,00													
19	Etil alkol	92,00	50,00													
20	Etil alkol	90,00	67,00													
21	Etil alkol	88,00	70,00													
22	CCl4	956,00	1554,00													
23	CCl4	978,00	1600,00													
24	CCl4	875,00	1764,00													
25	CCl4	679,00	990,00													
26	CCl4	800,00	900,00													
27	CCl4	783,00	1423,00													
28	CCl4	882,00	1209,00													
29	CCl4+Silibi	453,00	354,00													
30	CCl4+Silibi	466,00	333,00													
31	CCl4+Silibi	243,00	245,00													
32	CCl4+Silibi	254,00	543,00													
33	CCl4+Silibi	231,00	378,00													
34	CCl4+Silibi	328,00	465,00													
35	CCl4+Silibi	330,00	446,00													

One-Way ANOVA

Dependent List: ast, alt

Factor: grup

OK (highlighted)

Paste

Reset

Cancel

Help

Contrasts...

Post Hoc...

Options...

Data View Variable View

SPSS Processor is ready

19

Başlat Microsoft PowerPoint ... Untitled - SPSS Data ... 23:42

Output15 - SPSS Viewer

File Edit View Insert Format Analyze Graphs Utilities Window Help

Output
 Oneway
 Title Notes Descriptives Test of Homogeneity of Variances ANOVA Post Hoc Tests
 Title Multiple Comparisons Homogeneous Subsets
 Title AST ALT

→ **Oneway**

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
AST	SF (serum fizyolojik)	7	71,5714	10,56499	3,99319	61,8004	81,3424	56,00	89,00
	Olive oil (zeytin yağı)	7	77,8571	9,78823	3,69960	68,8045	86,9097	64,00	90,00
	Etil alkol	7	75,4286	18,72482	7,07732	58,1110	92,7461	47,00	92,00
	CCI4	7	850,4286	104,48103	39,49012	753,7997	947,0574	679,00	978,00
	CCI4+Silibinin	7	329,2857	97,27232	36,76548	239,3238	419,2476	231,00	466,00
	0,25 mL/kg ekstre + CCI4	7	493,5714	85,13295	32,17723	414,8366	572,3063	353,00	567,00
	0,50 mL/kg ekstre + CCI4	7	318,4286	23,42262	8,85292	296,7663	340,0909	287,00	354,00
	0,100 mL/kg ekstre + CCI4	7	152,1429	19,84463	7,50057	133,7896	170,4961	132,00	189,00
	Total	56	296,0893	262,23239	35,04228	225,8630	366,3156	47,00	978,00
ALT	SF (serum fizyolojik)	7	38,5714	9,01586	3,40767	30,2331	46,9097	28,00	56,00
	Olive oil (zeytin yağı)	7	39,4286	11,70267	4,42319	28,6054	50,2517	22,00	54,00
	Etil alkol	7	56,4286	8,99735	3,40068	48,1074	64,7497	45,00	70,00
	CCI4	7	1348,5714	324,75830	122,74710	1048,2201	1648,9228	900,00	1764,00
	CCI4+Silibinin	7	394,8571	98,08063	37,07099	304,1477	485,5666	245,00	543,00
	0,25 mL/kg ekstre + CCI4	7	458,1429	92,28837	34,88172	372,7904	543,4954	300,00	567,00
	0,50 mL/kg ekstre + CCI4	7	290,0000	107,88883	40,77815	190,2195	389,7805	124,00	450,00
	0,100 mL/kg ekstre + CCI4	7	94,2857	18,22740	6,88931	77,4282	111,1432	67,00	122,00
	Total	56	340,0357	433,29553	57,90155	223,9984	456,0730	22,00	1764,00

Test of Homogeneity of Variances

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
AST	7,309	7	48	,000
ALT	14,964	7	48	,000

SPSS Processor is ready 20 23:42



ity of Vari

irisons
Subsets**Test of Homogeneity of Variances**

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
AST	7,309	7	48	,000
ALT	14,964	7	48	,000

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
AST	Between Groups	3607363	7	515337,548	141,546	,000
	Within Groups	174757,7	48	3640,786		
	Total	3782121	55			
ALT	Between Groups	9510718	7	1358673,990	79,995	,000
	Within Groups	815258,0	48	16984,542		
	Total	10325976	55			

Post Hoc Tests**Multiple Comparisons**

Levene Testi Sonucu

- Levene Testi $p \geq 0.05$ ise varyanslar homojen olarak kabul edilir.
 - Buna göre Post-hoc testlerden ***Equal variances assumed*** başlığı altındaki post-hoc testlerden biri kullanılır.
- Levene Testi $p < 0.05$ ise varyansların homojen olmadığı kabul edilir.
 - Buna göre Post-hoc testlerden ***Equal variances not assumed*** başlığı altındaki post-hoc testlerden biri kullanılır.
- Bu çalışmada Levene testi sonucu hem ALT hem de AST için $p < 0.05$ ($p=0.000$) bulunduğu için post-hoc test olarak **Tamhane's T2** testi seçilir.



Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable		(I) GRUP	(J) GRUP	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
							Lower Bound	Upper Bound
AST	Tukey HSD	SF (serum fizyolojik)	Olive oil (zeytin yağı)	-6,2857	32,25251	,000	-108,4709	95,8994
			Etil alkol	-3,8571	32,25251	,000	-106,0423	98,3280
			CCI4	-778,8571*	32,25251	,000	-881,0423	-676,6720
			CCI4+Silibinin	-257,7143*	32,25251	,000	-359,8994	-155,5291
			0,25 mL/kg ekstre + CCI4	-422,0000*	32,25251	,000	-524,1851	-319,8149
			0,50 mL/kg ekstre + CCI4	-246,8571*	32,25251	,000	-349,0423	-144,6720
			0,100 mL/kg ekstre + CCI4	-80,5714	32,25251	,221	-182,7566	21,6137
			Olive oil (zeytin yağı)	6,2857	32,25251	,000	-95,8994	108,4709
		Etil alkol	Etil alkol	2,4286	32,25251	,000	-99,7566	104,6137
			CCI4	-772,5714*	32,25251	,000	-874,7566	-670,3863
			CCI4+Silibinin	-251,4286*	32,25251	,000	-353,6137	-149,2434
			0,25 mL/kg ekstre + CCI4	-415,7143*	32,25251	,000	-517,8994	-313,5291
		CCI4	0,50 mL/kg ekstre + CCI4	-240,5714*	32,25251	,000	-342,7566	-138,3863
			0,100 mL/kg ekstre + CCI4	-74,2857	32,25251	,313	-176,4709	27,8994
			SF (serum fizyolojik)	3,8571	32,25251	,000	-98,3280	106,0423
			Olive oil (zeytin yağı)	-2,4286	32,25251	,000	-104,6137	99,7566

Output15 - SPSS Viewer

File Edit View Insert Format Analyze Graphs Utilities Window Help

Back Forward Home Stop Refresh Stop All Find Stop All

0.25 mL/kg ekstre + CCl4 356,8571* 32,25251 ,000 254,6720 459,0423
 0.50 mL/kg ekstre + CCl4 532,0000* 32,25251 ,000 429,8149 634,1851
 0.100 mL/kg ekstre + CCl4 698,2857* 32,25251 ,000 596,1006 800,4709

CCl4+Silibinin SF (serum fizyolojik) 257,7143* 32,25251 ,000 155,5291 359,8994
 Olive oil (zeytin ya  ) 251,4286* 32,25251 ,000 149,2434 353,6137
 Etil alkol 253,8571* 32,25251 ,000 151,6720 356,0423
 CCl4 -521,1429* 32,25251 ,000 -623,3280 -418,9577
 0.25 mL/kg ekstre + CCl4 -164,2857* 32,25251 ,000 -266,4709 -62,1006
 0.50 mL/kg ekstre + CCl4 10,8571 32,25251 1,000 -91,3280 113,0423
 0.100 mL/kg ekstre + CCl4 177,1429* 32,25251 ,000 74,9577 279,3280

0.25 mL/kg ekstre + CCl4 SF (serum fizyolojik) 422,0000* 32,25251 ,000 319,8149 524,1851
 Olive oil (zeytin ya  ) 415,7143* 32,25251 ,000 313,5291 517,8994
 Etil alkol 418,1429* 32,25251 ,000 315,9577 520,3280
 CCl4 -356,8571* 32,25251 ,000 -459,0423 -254,6720
 CCl4+Silibinin 164,2857* 32,25251 ,000 62,1006 266,4709
 0.50 mL/kg ekstre + CCl4 175,1429* 32,25251 ,000 72,9577 277,3280
 0.100 mL/kg ekstre + CCl4 341,4286* 32,25251 ,000 239,2434 443,6137

0.50 mL/kg ekstre + CCl4 SF (serum fizyolojik) 246,8571* 32,25251 ,000 144,6720 349,0423
 Olive oil (zeytin ya  ) 240,5714* 32,25251 ,000 138,3863 342,7566
 Etil alkol 243,0000* 32,25251 ,000 140,8149 345,1851
 CCl4 -532,0000* 32,25251 ,000 -634,1851 -429,8149
 CCl4+Silibinin -10,8571 32,25251 1,000 -113,0423 91,3280
 0.25 mL/kg ekstre + CCl4 -175,1429* 32,25251 ,000 -277,3280 -72,9577
 0.100 mL/kg ekstre + CCl4 166,2857* 32,25251 ,000 64,1006 268,4709

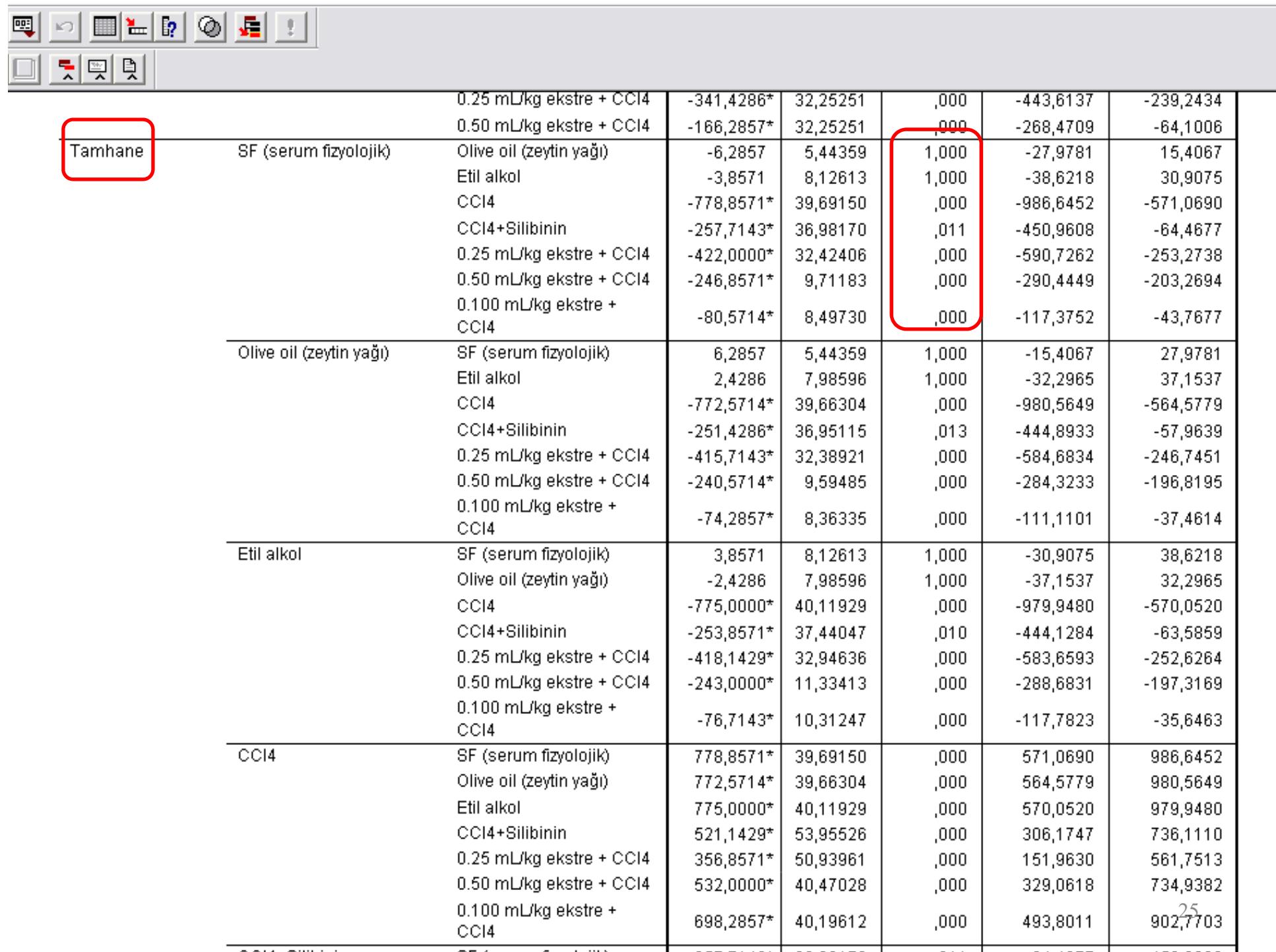
0.100 mL/kg ekstre + CCl4 SF (serum fizyolojik) 80,5714 32,25251 ,221 -21,6137 182,7566
 Olive oil (zeytin ya  ) 74,2857 32,25251 ,313 -27,8994 176,4709
 Etil alkol 76,7143 32,25251 ,275 -25,4709 178,8994
 CCl4 -698,2857* 32,25251 ,000 -800,4709 -596,1006
 CCl4+Silibinin -177,1429* 32,25251 ,000 -279,3280 -74,9577
 0.25 mL/kg ekstre + CCl4 -341,4286* 32,25251 ,000 -443,6137 -239,2434
 0.50 mL/kg ekstre + CCl4 -166,2857* 32,25251 ,000 -268,4709 -64,1006

Tamhane SF (serum fizyolojik) -6,2857 5,44359 1,000 -27,9781 15,4067
 Olive oil (zeytin ya  ) -3,8571 8,12613 1,000 -38,6218 30,9075
 Etil alkol -778,8571* 39,69150 ,000 -986,6452 -571,0690
 CCl4+Silibinin -257,7143* 36,98170 ,011 -450,9608 -64,4677

SPSS Processor is ready

24

Ba  lat Microsoft PowerPoint ... Untitled - SPSS Data ... Output15 - SPSS Viewer 23:45



The screenshot shows a software application window with a toolbar at the top containing various icons. Below the toolbar is a menu bar with several options. The main area of the window is a table with data. The table has a header row and multiple data rows. Some specific cells in the data rows are highlighted with red boxes.

		0.25 mL/kg ekstre + CCI4	-341,4286*	32,25251	,000	-443,6137	-239,2434
		0.50 mL/kg ekstre + CCI4	-166,2857*	32,25251	,000	-268,4709	-64,1006
Tamhane	SF (serum fizyolojik)	Olive oil (zeytin yağı)	-6,2857	5,44359	1,000	-27,9781	15,4067
		Etil alkol	-3,8571	8,12613	1,000	-38,6218	30,9075
		CCl4	-778,8571*	39,69150	,000	-986,6452	-571,0690
		CCl4+Silibinin	-257,7143*	36,98170	,011	-450,9608	-64,4677
		0.25 mL/kg ekstre + CCl4	-422,0000*	32,42406	,000	-590,7262	-253,2738
		0.50 mL/kg ekstre + CCl4	-246,8571*	9,71183	,000	-290,4449	-203,2694
		0.100 mL/kg ekstre + CCl4	-80,5714*	8,49730	,000	-117,3752	-43,7677
	Olive oil (zeytin yağı)	SF (serum fizyolojik)	6,2857	5,44359	1,000	-15,4067	27,9781
		Etil alkol	2,4286	7,98596	1,000	-32,2965	37,1537
		CCl4	-772,5714*	39,66304	,000	-980,5649	-564,5779
		CCl4+Silibinin	-251,4286*	36,95115	,013	-444,8933	-57,9639
		0.25 mL/kg ekstre + CCl4	-415,7143*	32,38921	,000	-584,6834	-246,7451
		0.50 mL/kg ekstre + CCl4	-240,5714*	9,59485	,000	-284,3233	-196,8195
		0.100 mL/kg ekstre + CCl4	-74,2857*	8,36335	,000	-111,1101	-37,4614
Etil alkol	SF (serum fizyolojik)	3,8571	8,12613	1,000	-30,9075	38,6218	
	Olive oil (zeytin yağı)	-2,4286	7,98596	1,000	-37,1537	32,2965	
	CCl4	-775,0000*	40,11929	,000	-979,9480	-570,0520	
	CCl4+Silibinin	-253,8571*	37,44047	,010	-444,1284	-63,5859	
	0.25 mL/kg ekstre + CCl4	-418,1429*	32,94636	,000	-583,6593	-252,6264	
	0.50 mL/kg ekstre + CCl4	-243,0000*	11,33413	,000	-288,6831	-197,3169	
	0.100 mL/kg ekstre + CCl4	-76,7143*	10,31247	,000	-117,7823	-35,6463	
CCl4	SF (serum fizyolojik)	778,8571*	39,69150	,000	571,0690	986,6452	
	Olive oil (zeytin yağı)	772,5714*	39,66304	,000	564,5779	980,5649	
	Etil alkol	775,0000*	40,11929	,000	570,0520	979,9480	
	CCl4+Silibinin	521,1429*	53,95526	,000	306,1747	736,1110	
	0.25 mL/kg ekstre + CCl4	356,8571*	50,93961	,000	151,9630	561,7513	
	0.50 mL/kg ekstre + CCl4	532,0000*	40,47028	,000	329,0618	734,9382	
	0.100 mL/kg ekstre + CCl4	698,2857*	40,19612	,000	493,8011	902, ²⁵ 7703	

SPSS Output15 - SPSS Viewer

Dunnett (2-sided)a

			0.25 mL/kg ekstre + CCI4	-341,4286*	33,03986	,001	-506,4494	-176,4077
			0.50 mL/kg ekstre + CCI4	-166,2857*	11,60313	,000	-212,7851	-119,7863
		Olive oil (zeytin yağı)	SF (serum fizyolojik)	6,2857	32,25251	1,000	-81,1417	93,7131
		Etil alkol	SF (serum fizyolojik)	3,8571	32,25251	1,000	-83,5702	91,2845
		CCI4	SF (serum fizyolojik)	778,8571*	32,25251	,000	691,4298	866,2845
		CCI4+Silibinin	SF (serum fizyolojik)	257,7143*	32,25251	,000	170,2869	345,1417
		0.25 mL/kg ekstre + CCI4	SF (serum fizyolojik)	422,0000*	32,25251	,000	334,5726	509,4274
		0.50 mL/kg ekstre + CCI4	SF (serum fizyolojik)	246,8571*	32,25251	,000	159,4298	334,2845
		0.100 mL/kg ekstre +	SF (serum fizyolojik)	80,5714	32,25251	,082	-6,8559	167,9988
ALT	Tukey HSD	SF (serum fizyolojik)	Olive oil (zeytin yağı)	-8571	69,66151	1,000	-221,5647	219,8504
			Etil alkol	-17,8571	69,66151	1,000	-238,5647	202,8504
			CCI4	-1310,0000*	69,66151	,000	-1530,7075	-1089,2925
			CCI4+Silibinin	-356,2857*	69,66151	,000	-576,9932	-135,5782
			0.25 mL/kg ekstre + CCI4	-419,5714*	69,66151	,000	-640,2789	-198,8639
			0.50 mL/kg ekstre + CCI4	-251,4286*	69,66151	,015	-472,1361	-30,7211
			0.100 mL/kg ekstre +	-55,7143	69,66151	,992	-276,4218	164,9932
		Olive oil (zeytin yağı)	SF (serum fizyolojik)	,8571	69,66151	1,000	-219,8504	221,5647
			Etil alkol	-17,0000	69,66151	1,000	-237,7075	203,7075
			CCI4	-1309,1429*	69,66151	,000	-1529,8504	-1088,4353
			CCI4+Silibinin	-355,4286*	69,66151	,000	-576,1361	-134,7211
			0.25 mL/kg ekstre + CCI4	-418,7143*	69,66151	,000	-639,4218	-198,0068
			0.50 mL/kg ekstre + CCI4	-250,5714*	69,66151	,016	-471,2789	-29,8639
			0.100 mL/kg ekstre +	-54,8571	69,66151	,993	-275,5647	165,8504
	Etil alkol	SF (serum fizyolojik)	Olive oil (zeytin yağı)	17,8571	69,66151	1,000	-202,8504	238,5647
			Etil alkol	17,0000	69,66151	1,000	-203,7075	237,7075
			CCI4	-1292,1429*	69,66151	,000	-1512,8504	-1071,4353
			CCI4+Silibinin	-338,4286*	69,66151	,000	-559,1361	-117,7211
			0.25 mL/kg ekstre + CCI4	-401,7143*	69,66151	,000	-622,4218	-181,0068
			0.50 mL/kg ekstre + CCI4	-233,5714*	69,66151	,031	-454,2789	-12,8639
			0.100 mL/kg ekstre +	-37,8571	69,66151	,999	-258,5647	182,8504
	CCI4	SF (serum fizyolojik)	Olive oil (zeytin yağı)	1310,0000*	69,66151	,000	1089,2925	1530,7075
			Etil alkol	1309,1429*	69,66151	,000	1088,4353	1529,8504
			CCI4	1292,1429*	69,66151	,000	1071,4353	1512,8504
			CCI4+Silibinin	953,7143*	69,66151	,000	733,0068	1174,4218
			0.25 mL/kg ekstre + CCI4	890,4286*	69,66151	,000	669,7211	1111,1361
			0.50 mL/kg ekstre + CCI4	1058,5714*	69,66151	,000	937,8639	1279,7789

SPSS Processor is ready

26



Microsoft PowerPoint ...

Untitled - SPSS Data ...

Output15 - SPSS Viewer



23:47

SPSS Output15 - SPSS Viewer

File Edit View Insert Format Analyze Graphs Utilities Window Help

[Icons]

Homogeneous Subsets

AST

GRUP	N	Subset for alpha = .05			
		1	2	3	4
Tukey HSD ^a	SF (serum fizyolojik)	7	71,5714		
	Etil alkol	7	75,4286		
	Olive oil (zeytin yağı)	7	77,8571		
	0.100 mL/kg ekstre + CCI4	7	152,1429		
	0.50 mL/kg ekstre + CCI4	7		318,4286	
	CCI4+Silibinin	7		329,2857	
	0.25 mL/kg ekstre + CCI4	7			493,5714
	CCI4	7			850,4286
	Sig.		,221	1,000	1,000

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 7,000.

ALT

GRUP	N	Subset for alpha = .05			
		1	2	3	4
Tukey HSD ^a	SF (serum fizyolojik)	7	38,5714		
	Olive oil (zeytin yağı)	7	39,4286		
	Etil alkol	7	56,4286		
	0.100 mL/kg ekstre + CCI4	7	94,2857	94,2857	
	0.50 mL/kg ekstre + CCI4	7		290,0000	290,0000
	CCI4+Silibinin	7			394,8571
	0.25 mL/kg ekstre + CCI4	7			458,1429
	CCI4	7			1348,5714
	Sig.		,992	,117	,258

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 7,000.

SPSS Processor is ready

27



Microsoft PowerPoint ...

Untitled - SPSS Data ...

Output15 - SPSS Viewer

23:50

Post-hoc Testlerin Seçilmesi

- Veri setini oluşturan grup sayısı fazla ise (5 ve üstü) LSD testini (least significant difference test) kullanmayınız
 - LSD test=Student's-*t* independent test.
 - LSD testi Tip-I hataya en açık testtir.
 - Tip I hata: Gruplar arasında anlamlı fark olmadığı halde bu farkı anlamlı gösterme.
- Gruplardaki eleman sayısı birbirine eşit ise:
 - Tukey's HSD (Tukey's honestly significant difference test) tercih edilebilir
 - Tukey's HSD, Tip-II hataya en açık testtir.
 - Tip II hata: Gruplar arasında anlamlı fark olduğu halde bu farkı anlamsız olarak gösterme.

Post-hoc Testlerin Seçilmesi

- Gruplardaki eleman sayısı birbirine eşit değil ise **Scheffe** testini tercih ediniz.
- Amacınız kontrol grubu ile diğer grupları karşılaştırmak ise **Dunnett** testini tercih ediniz.
- Varyanslar homojen değilse (Test of homogeneity of variance'da yani Levene testi'nde $p < 0.05$ ise) **Tamhane's T2** testini tercih ediniz.

İlginiz İçin Teşekkürler